

Лариса ШЕВЧУК

(Київ, Україна)

ДО ПИТАННЯ СЛОВНИКОВОЇ РОБОТИ В УМОВАХ УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКОГО БІЛІНГВІЗМУ: ВПЛИВ ДІАЛЕКТИЗМІВ

Для словникової роботи в умовах українсько-польського білінгвізму характерна специфіка, властива для вивчення близькоспоріднених мов. Одним з її аспектів є наявність в обох мовах слів, однакових або схожих за звучанням та подібним лексичним значенням, що позитивно впливає на розуміння, засвоєння слів, однак, може мати негативний вплив на правильність вимови тощо.

Слід зазначити, що через історичні причини та міграцію на території України населення використовує діалектизми, які за своїм звучанням схожі до слів польської мови. Так, аналогічні слова застосовують у побуті мешканці сіл Вінницької області, зокрема:

- с. Липчани Могилів-Подільського району: *бурак* (буряк) – burak, *варги* (губи) – warga (губа), *вельон* (фата) – welon ślubny, *вуйко* (брат матері) – wujek, *вуйна* (сестра матері або дружина матеріного брата) – wujenka, *камізелька* (жилет) – kamizelka, *пательня* (сковорода) – patelnia, *п'єц* (піч) – piec, *цьотка* (тітка) – ciocia, *швагер* (сестрин чоловік) – szwagier тощо;

- с. Котюжани Мурованокуріловецького району: *баняк* (чавунний горщик) – baniak, *бурак* (буряк) – burak, *зимно* (холодно) – zimno, *морва* (шовковиця) – morwa, *пательня* (сковорода) – patelnia та ін.

Цікаво, що хоч відстань між селами складає менше, ніж 40 км, сукупність згаданих вище діалектизмів не є ідентичною, спостерігаються відмінності.

Коли ми проаналізуємо зміст «Словника діалектизмів українських говірок Одеської області» [1] щодо вмісту діалектизмів іншомовного запозичення, то серед них є і слова, запозичені з польської мови (наприклад, *луделко* (коробка) – pudełko).

На сторінці інтернет-ресурсу, адресованому тим, хто хоче подорожувати українськими Карпатами [2], у невеликому за обсягом словнику діалектизмів і термінів ми знаходимо такі слова (найбільш вірогідно, запозичені з польської мови): *ржондца*

(управитель) – zarządzanie (управління), фуярка (сопілка) – fujała.

Без сумніву, надзвичайно багатим на діалектизми, запозичені із польської мови, є активний словник мешканців м. Львова та Львівської області. Зокрема, це такі слова: бздура (нісенітниця) – bzduża, баняк (чавунний горщик) – baniak, вар'ят (божевільний) – wariat, вельон (фата) – welon ślubny, вуйко (брат матері) – wujek, вуйна (сестра матері або дружина матиного брата) – wujenka, галяретка (желе, мармелад) – galaretka, жовнеж (солдат, воїн) – żołnierz, захцянка (бажання) – chcieć (хотіти), зимно (холодно) – zimno, зупа (суп) – zupa, камізелька (жилет) – kamizelka, канапка (бутерброд) – kanapka, квасний (кислий) – kwaśny, кобіта або кобета (жінка) – kobieta, колежанка (товаришка, колега) – koleżanka, маринарка (піджак) – marynarka та ін. [4].

Вірогідним є те, що діалектизми (які за своїм звучанням схожі до слів польської мови) використовують у побуті мешканці й інших областей України. Однозначно, що це потрібно враховувати під час вивчення української мови, у навчанні польської мови.

ЛІТЕРАТУРА

1. Москаленко А. А. Словник діалектизмів українських говірок Одеської області / А. А. Москаленко. – Одеса : Одес. держ. пед. ін-т ім. К. Д. Ушинського, 1958. – 77 с.
2. Подорожі в українські Карпати. Словник пояснень діалектизмів та термінів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://tourlib.net/books_ukr/karpaty_slovyuk.htm
3. Польсько-український, українсько-польський словник: 120 000 слів та словосполучень. – Київ : ТОВ «Видавництво Глорія», 2015. – 1104 с.
4. Словник галицького діалекту [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.aratta-ukraine.com/text_ua.php?id=2291
5. Шевчук Л. М. Специфіка формування лексичної компетентності школярів у сучасних умовах / Л. Шевчук. // VII Волошинські читання «Шкільна мовно-літературна освіта: традиції і новаторство» : матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції, 17 травня 2019 р. – м. Київ : УОБЦ «Оріон». – С. 128-132.